

Ποίηση 1948

Εγγονόπουλος- Βασικά χαρακτηριστικά της ποίησής του

- Επιρροή από το κίνημα του υπερρεαλισμού.
- Τα ποιήματά του διαθέτουν χιούμορ, ταυτόχρονα όμως πικρία • Λόγος απλός / λιτός / καθημερινός.

Θεματικός πυρήνας του ποιήματος

Ο Ν. Εγγονόπουλος γράφει το ποίημα αυτό το 1948 στην κορύφωση του εμφυλίου πολέμου, εποχή όπου κυριαρχεί ο θάνατος και ο σπαραγμός. Το ποίημα αναφέρεται στο χρέος των ποιητών και των πνευματικών ανθρώπων, γενικότερα, απέναντι στις επιταγές της πραγματικότητας. Ο Εγγονόπουλος εκφράζει την αδυναμία του να ανταποκριθεί στο χρέος του απέναντι στην εποχή και την τέχνη του λόγω των τραγικών συνθηκών της εμφύλιας διαμάχης.

- Μορφή → Λόγος τεμαχισμένος (σχεδόν συλλαβικός) α) λόγω υπερρεαλιστικής επιρροής β) σπαραγμένος από την εποχή «εποχή του εμφυλίου σπαραγμού» → χρονική τοποθέτηση, ιδιαίτερο νοηματικό βάρος α) κατασπάραξη αλλήλων, β) βαθύς ψυχικός πόνος, συντριβή.
- Ο ρόλος της παρομοίωσης «ως αν να γραφόταν... αγγελτηρίων θανάτου» → τραγικότητα εμφυλίου → η ποίηση αναζητά τη θέση της ανάμεσα στο θάνατο.
- Ο ρόλος της παρένθεσης (και τότε - άλλωστε- δεν ήσαν) → Αναφορά στο σταθερό τόνο απαισιοδοξίας στην ποίησή του ακόμα και έξω από το χρονικό πλαίσιο του εμφυλίου.
- «τόσο λίγα» → στάση ποιητή → Η ποιητική δημιουργία αναστέλλεται λόγω της εποχής → η σιωπή αποδίδει πιο παραστατικά την αίσθηση της τραγικότητας.

Στόν Νίκο Ε... 1949

Αναγνωστάκης - Βασικά χαρακτηριστικά της ποίησής του

- Η ποίηση του είναι έντονα πολιτική.
- Χαρακτήρας εξομολογητικός, επεξεργάζεται ποιητικά μνήμες και βιώματα.
- Η ειρωνεία.
- Ο τόνος της ποίησής του είναι απαισιόδοξος, αιχμηρός και διδακτικός.
- Η κυριολεξία, η ακριβολογία, η χρήση του καθημερινού λεξιλογίου.

Θεματικός πυρήνας του ποιήματος

Ο ποιητής αντιμέτωπος με το χρέος του → να καταγγέλλει, να προβληματίζει και να αφυπνίζει την κοινή γνώμη.

- Το ποίημα δομείται πάνω σε τέσσερα ουσιαστικά (φίλοι, φωνές, ερείπια, εφιάλτες).
- Παραστατικότητα → κλίμα απόγνωσης, φρίκης, θανάτου, εφιαλτικών εικόνων καταστροφής αλλά σε τόνο χαμηλό και πικρό.
- Ρόλος παρομοίωσης «Σαν τρυπημένες σάπιες σημαίες» → χρεοκοπία των ιδανικών.
- Καταληκτικός στίχος σε παρένθεση → Η φωνή του ποιητή → Ο κοινωνικός ρόλος που καλείται να διαδραματίσει.

Σύγκριση των δύο ποιημάτων / Ποιητικός διάλογος γύρω από τη σχέση της ποίησης με την ιστορική πραγματικότητα

Ο τίτλος (Στόν Νίκο Ε.), η χρονολογία έκδοσής του (1949), ο ακρωτηριασμένος λόγος και το θεματικό κέντρο του ποιήματος (εμφύλιος πόλεμος) συνηγορούν στη διαπίστωση ότι το ποίημα απευθύνεται στο Ν. Εγγονόπουλο.

Ως προς τη μορφή

- Ο λόγος είναι τεμαχισμένος, η διατύπωση ελλειπτική, ενώ χαρακτηρίζεται από λιτότητα εκφραστικών μέσων.
- Ο στίχος είναι ανισοσύλλαβος και ανομοιοκατάληκτος.
- Η στίξη είναι σχεδόν απύσα.
- Δίνονται φράσεις - στίχοι σε παρενθέσεις.

Ως προς το περιεχόμενο

- Και τα δύο ποιήματα πραγματεύονται το ίδιο θέμα: το χρέος της ποίησης και του ποιητή σε δύσκολες και αιματηρές περιόδους.
- Ο χρονικός πυρήνας είναι ο εμφύλιος πόλεμος και ο θεματικός τους πυρήνας η φρίκη, ο θάνατος και ο σπαραγμός που κυριαρχούν σε εποχή εμφύλιας διαμάχης.

Μελετώντας συγκριτικά τα δύο ποιήματα διαπιστώνουμε ότι η **διαφοροποίησή** τους έγκειται σε κάποια νοηματικά στοιχεία:

- Ο Εγγονόπουλος αναφέρεται υπαινικτικά στον εμφύλιο και στο κλίμα του με την επιλογή συγκεκριμένων λέξεων (εμφύλιου σπαραγμού, αγγελτήρια θανάτου), ο Αναγνωστάκης παρουσιάζει παραστατικά την εφιαλτική εποχή με την παράθεση οπτικοακουστικών εικόνων.
- Η σημαντικότερη διαφορά έγκειται στη θέση τους για τη στάση του πνευματικού ανθρώπου και ειδικότερα του ποιητή απέναντι στη ζοφερή πραγματικότητα. Ο Εγγονόπουλος υποστηρίζει ότι η ποίηση σε στιγμές τραγικές για το λαό και τη χώρα προβάλλει ως περιττή πολυτέλεια, είναι μάταιη. Γι' αυτό και ο ίδιος λαμβάνει απόφαση για ακύρωση της λειτουργίας της ποίησης, για σιωπηρή αποχή από τα τραγικά ορώμενα. Ο Αναγνωστάκης αντίθετα θεωρεί ότι χρέος του ποιητή είναι να καταγράψει ποιητικά και να καταγγείλει τη ζοφερή πραγματικότητα, να αφήσει δηλαδή ένα αδιάψευστο ντοκουμέντο της τραγικής εποχής.